

Programma 7 Landbouw en voedsel

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Binnen landbouw en voedsel gaat het om belangrijke innovatieve sectoren met een duidelijk toegevoegde waarde voor Brabant. We willen in deze sectoren meer balans tussen de economische, maatschappelijke en economische waarden. Daarbij staat ondernemerschap voorop. We zien het als onze verantwoordelijkheid om te sturen op randvoorwaarden: lagere emissies, een beperkte CO2 voetafdruk, gesloten kringlopen en een diervriendelijke aanpak.

De toekomst van jonge boeren vraagt extra aandacht.

Begin 2021 wordt het beleidskader Landbouw en Voedsel 2030 aan de Staten ter vaststelling aangeboden en stelt het college de Uitvoeringsagenda op.

Het bevorderen van innovaties is een belangrijk speerpunt van beleid. Om innovatie naar een hoger plan te tillen is samenwerking van essentieel belang. De provincie zal die samenwerking in triple helix-verband bevorderen. Uitgangspunt is een missie-gedreven aanpak om daarmee bij te dragen aan zowel de maatschappelijke opgaven, als ook de concurrentiekracht van de sectoren.

Verder zal een (integrale) gebiedsgerichte aanpak een belangrijke rol gaan spelen en zal synergie tussen landbouw en natuur en een betere relatie tussen de provincie en de landbouwsector worden bevorderd.

Na de vaststelling van de nieuwe visie zullen we in de begroting opgenomen indicatoren en prestaties opnieuw bezien en mogelijk herformuleren.

Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan het minimaliseren van ongewenste effecten van de landbouw op de omgeving

In de veehouderij hanteren we een "One Health" aanpak gericht op de gezondheid van mensen en dieren. Aspecten zijn onder meer: de emissies van geur, ammoniak, (fijn) stof (incl. biologische agentia), antibioticagebruik, verbeterde dierenwelzijn en acceptabel lage risico's voor de gezondheid van boeren en burgers en de leefbaarheid van het buitengebied.

In de plantaardige sectoren gaat het om een minimaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het maximaal beperken van de emissie van (resten van) gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten.

Indicatoren

- **Emissie fijn stof uit veehouderij in Noord-Brabant**
- **Aantal woningen met een berekende kans op geurhinder groter dan 20%**
- **Gewasbeschermingsmiddelen en het maximaal beperken van de emissie van (resten van) gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten**

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontwikkeling en toepassing van innovatieve stalsystemen

Indicator:

- Ontwikkelde en toegepaste innovatieve, schoon-bij-bij-de-bron-stalsystemen (aantal: 5)

Stimuleren van veehouders om gebruik te maken van de ondersteunende maatregelen

Indicator:

- Veehouders die gebruik maken van ondersteunende maatregelen (aantal 250)

Stimuleren van de ontwikkeling van een economisch gezonde agrarische sector in Noord-Brabant

Wij bevorderen de ontwikkeling van nieuwe verdienmogelijkheden die Brabantse boeren helpen een inkomen te verwerven. Ook gaan wij door met de ondersteuning van jonge boeren, onmisbaar voor de toekomst van de agrarische sector, o.m. via de Regeling Jonge landbouwers (Jola-regeling).

Bij technische en sociale innovatie richten we ons op alle onderdelen van de voedselketen in Noord-Brabant. Uitgangspunt daarbij is het versterken van een kennis- en innovatiesysteem, samen met de

regionale triple-helix-organisaties, de BOM en kennis-instellingen, binnen en buiten Brabant. We zoeken daarbij de synergie met andere provincies en het rijk. Een internationale oriëntatie en de verbinding met andere sectoren, zoals de 'high tech'-sector maakt daar onderdeel van uit. Belangrijke thema's bij de innovatie-aanpak zijn: 'smart farming', 'smart processing', 'korte ketens', 'eiwittransitie', 'future foods', 'synergie landbouw en natuur' en 'voedselverspilling en reststroomverwaarding'. Bij thema's als smart farming en smart processing speelt digitalisering een belangrijke rol.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen initiatieven Voedsel 1000

Indicator:

- Ondersteunde trajecten (aantal: 5)

Ondersteuning initiatieven agrofood high-tech trajecten (inclusief crossovers)

Indicator:

- initiatieven begeleid naar aanvraag Europese of nationale financiering (aantal: 4)

Realisatie en bieden experimenteerruimte voor innovatieve projecten

Indicator:

- Casussen (aantal: 3)

Bevorderen van het sluiten en verkleinen (in tijd en ruimte) van kringlopen in de Brabantse landbouw

Wij willen kringlooplandbouw bevorderen door een palet aan activiteiten te stimuleren: een beter bodembeheer, minder waterverbruik, andere (eiwit)gewassen, (her)gebruiken en verwaarden van reststromen en het (anders) produceren, opslaan en bewerken van dierlijke mest en een sterk verminderd gebruik van kunstmest. We doen dat met het project Brabant Bemest Beter. We zullen de samenwerking zoeken met de uitvoeringspraktijk kringlooplandbouw op nationaal niveau. De Brabantse (satelliet van) de Boerderij van de Toekomst gaat daar een belangrijke rol in spelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteuning projecten nieuwe teelten/teeltmethodieken plantaardige eiwitten

Indicator:

- Ondersteunde projecten (aantal: 4)

Uitvoering Brabant bemest beter

Indicator:

- Brabant bemest beter in uitvoering (aantal: 1)

Bijdragen aan maatschappelijke waarden met de Brabantse landbouw- en voedselsector

We beogen een betere verbinding tussen maatschappij en de boer. We bevorderen natuurinclusieve landbouw door ondernemers te ondersteunen bij hun omschakeling en door het beschikbaar stellen van grond onder voorwaarden tegen een marktconforme, gereduceerde pachtprijs.

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

Beleidskaders

- Omgevingsvisie
- Notitie "Versnelling transitie veehouderij"

Uitvoeringsagenda's

- Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2016 -2020
- Programma 'Ondersteunende maatregelen versnelling transitie veehouderij'
- Uitvoeringsprogramma plantaardig

Verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden binnen het programma geen verbonden partijen ingezet.

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Een mogelijk aanhoudende Corona-crisis zal van het programma extra inspanningen vergen omdat het programma veel samenwerkt met externe partijen. Wat dit concreet voor de uitwerking van het programma kan betekenen is nog niet in te schatten.

Verder zijn er veel beleidsontwikkelingen op rijks en Europees niveau, dit leidt op een aantal dossiers tot onzekerheid.

Wat mag het kosten?

Financiële toelichting (op de verschillen tussen de ramingen 2021 en 2020)

Het verschil tussen de raming 2021 en 2020 (circa 23 mln) betreft:

Ondersteunende maatregelen, incl natuurinclusieve landbouw (€ 7,7 mln)

Inzet Rijksbijdrage Zuidoostelijke Zandgronden en Brabantse Bodem (€ 4,8 mln)

Uitgaven POP3 (€ 3,8 mln)

Inzet middelen investeringsagenda tbv innovatie, LIB en toekomstbedrijven (€ 2,4 mln)

Overige inzet transitie veehouderij (€ 4,3 mln)

De bij Bestuursakkoord '20 – '23 voor Landbouw en Voedsel gereserveerde middelen (€ 9 mln) en restant gereserveerde middelen t.b.v. Ondersteunend Maatregelen (7 mln) zullen op basis van de nog vast te stellen visie Landbouw en Voedsel en bijbehorend uitvoeringsagenda worden opgenomen in de meerjarenraming.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
<u>Lasten</u>						
Programma lasten	10.850	25.130	2.238	600	0	0
Organisatiekosten	3.052	3.127	2.767	0	0	0
totaal lasten	13.902	28.257	5.005	600	0	0
<u>Baten</u>						
				181		
totaal baten	104	145	0	0	0	0
saldo baten en lasten	-13.798	-28.112	-5.005	-600	0	0